

منصور ہاشمی خراسانی

درسی از آن جناب درباره‌ی اینکه زمین از مردی عالم به همه‌ی
دین که خداوند او را در آن خلیفه، امام و راهنمایی به امر خود
قرار داده باشد، خالی نمی‌ماند.

باب (۳)

احادیث صحیحی از اهل بیت که بر این دلالت دارند.

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی

حدیث ۱۹

رَوَى مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ الْكَلْبِيِّ [ت ۳۲۹هـ] فِي «الْكَافِي»، قَالَ: حَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَيْسَى، عَنْ يُونُسَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنِ ابْنِ مُسْكَانَ، عَنْ أَبِي بَصِيرٍ، عَنْ أَحَدِهِمَا -يَعْنِي الْبَاقِرَ أَوْ الصَّادِقَ- عَلَيْهِمَا السَّلَامُ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ لَمْ يَدْعِ الْأَرْضَ بِغَيْرِ عَالِمٍ وَلَوْ لَا ذَلِكَ لَمْ يُعْرِفِ الْحَقُّ مِنَ الْبَاطِلِ.

ترجمه:

محمد بن یعقوب کلینی [د. ۳۲۹ق] در کتاب «الکافی» روایت کرده، (به این صورت که) گفته است: علی بن ابراهیم من را حدیث کرد، از محمد بن عیسی، از یونس بن عبد الرحمن، از ابن مسکان، از ابو بصیر، از یکی از آن دو -یعنی باقر یا صادق- علیهما السلام که فرمود: هرآینه خداوند زمین را بدون یک عالم رها نکرده است و اگر این نبود، حق از باطل شناخته نمی‌شد.

[حدیث ۱۹-۱]

وَرَوَى مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ بَابَوَيْهِ [ت ۳۸۱هـ] فِي «كَمَالِ الدِّينِ وَتَمَامِ النِّعَمَةِ»، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي وَمُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَا: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَيْسَى، عَنْ يُونُسَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنِ ابْنِ مُسْكَانَ، عَنْ أَبِي بَصِيرٍ، قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ -يَعْنِي جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ الصَّادِقَ- عَلَيْهِ السَّلَامُ -فَذَكَرَ مِثْلَهُ.

ترجمه:

همچنین، محمد بن علی بن بابویه [د. ۳۸۱ق] در کتاب «کمال الدین و تمام النعمة» روایت کرده، گفته است: پدرم و محمد بن حسن رضي الله عنهما ما را حدیث کردند، گفتند: سعد بن عبد الله و عبد الله بن جعفر ما را حدیث کردند، از محمد بن عیسی، از یونس بن عبد الرحمن، از ابن مسکان، از ابو بصیر که گفت: ابو عبد الله -یعنی جعفر بن محمد صادق- علیه السلام فرمود -پس مانند این حدیث را ذکر کرده است.

[حدیث ۱۹-۲]

وَرَوَى مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ أَبِيهِ [ت ۳۸۱هـ] فِي «كَمَالِ الدِّينِ وَتَمَامِ النِّعْمَةِ»، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارُ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ فَضَّالٍ، عَنْ عَمْرِو بْنِ سَعِيدٍ الْمَدَائِنِيِّ، عَنْ مُصَدِّقِ بْنِ صَدَقَةَ، عَنْ عَمَّارِ بْنِ مُوسَى السَّابَّاطِيِّ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: سَمِعْتُهُ وَهُوَ يَقُولُ: لَمْ تَحُلْ الْأَرْضَ مِنْذُ كَانَتْ مِنْ حُجَّةٍ عَالِمٍ يُحْيِي فِيهَا مَا يُمَيِّتُونَ مِنَ الْحَقِّ، ثُمَّ تَلَا هَذِهِ الْآيَةَ: ﴿يُرِيدُونَ لِيُظْلِفُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾.

ترجمه:

همچنین، محمد بن علی بن بابویه [د. ۳۸۱ق] در کتاب «کمال الدین و تمام النعمة» روایت کرده، گفته است: احمد بن محمد بن یحیی عطار ما را حدیث کرد، گفت: سعد بن عبد الله ما را حدیث کرد، گفت: احمد بن حسن بن علی بن فضال ما را حدیث کرد، از عمرو بن سعید مدائنی، از مصدق بن صدقة، از عمار بن موسی ساباطی که گفت: شنیدم ابو عبد الله (جعفر بن محمد صادق) علیه السلام می‌فرماید: زمین از هنگامی که وجود داشته، از حجت عالمی که هر چه از حق می‌میرانند را زنده کند، خالی نبوده است. سپس این آیه را تلاوت فرمود: «می‌خواهند نور خداوند را با دهان‌های خود خاموش کنند، در حالی که خداوند کامل کننده‌ی نور خود است، اگرچه کافران کراحت داشته باشند».

[ملاحظه]

قَالَ الْمَنْصُورُ حَفِظَهُ اللَّهُ تَعَالَى: رَوَاهُ الصَّفَّارُ [ت ۲۹۰هـ] فِي «بَصَائِرِ الدَّرَجَاتِ» وَلَكِنْ لَمْ يَرَوْ «بَصَائِرِ الدَّرَجَاتِ» إِلَّا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ يَحْيَى، فَهُوَ مُنْقَرِدٌ بِهَذَا الْحَدِيثِ.

ترجمه:

منصور حفظه الله تعالى فرمود: این حدیث را صفار [د. ۲۹۰ق] در «بصائر الدرجات» نیز روایت کرده، ولی «بصائر الدرجات» را کسی جز احمد بن محمد بن یحیی روایت نکرده و از این رو، او در روایت این حدیث تنهاست.

